

Προδιαγραφές ψηφιακών αρχείων για διαδικτυακή διάθεση

Αρχεία καλής ποιότητας για διαδικτυακή διάθεση και επανάχρηση
Εναλλακτικοί τρόποι διάθεσης για εικόνες και 3D

Τι αφορούν οι προδιαγραφές ψηφιακών αρχείων

- Η παραγωγή ψηφιακών αρχείων με όποιο τρόπο και αν πραγματοποιηθεί αυτή (σάρωση, born-digital κ.α.) οδηγεί, αν όχι όλες, τουλάχιστον τις περισσότερες φορές σε ογκώδη αρχεία με πλήρη ανάλυση και πληροφορία του αντικειμένου που περιγράφεται και επιπλέον σε συγκεκριμένους μορφότυπους αρχείου που είναι αποκλειστικοί και άρρηκτα δεμένοι με το λογισμικό που τους δημιούργησε.
- Όταν όμως αυτό το ψηφιακό αντικείμενο προβάλλεται και διατίθεται μέσα από το διαδίκτυο υπεισέρχονται κάποιοι περιορισμοί που έχουν να κάνουν με την υποστήριξη αυτών των μορφοτύπων από τους σύγχρονους φυλλομετρητές, το μέγεθος του τελικού αρχείου και την ταχύτητα σύνδεσης του εκάστοτε χρήστη καθώς και την υποστήριξη από λογισμικά προβολής τους.
- Οι προδιαγραφές αφορούν μόνο τα ψηφιακά αρχεία για την ορθή διάθεση και προβολή τους μέσα από το διαδίκτυο.
  - Δεν είναι προδιαγραφές ψηφιοποίησης
  - Δεν είναι προδιαγραφές ψηφιακών αρχείων πολύ υψηλής ποιότητας για ψηφιακή διατήρηση

Κάποιες βασικές αρχές

- Το βασικό ψηφιακό αρχείο και τα επιπρόσθετα ψηφιακά αρχεία θα πρέπει
  - να είναι σε δημοφιλείς μορφότυπους, κατά προτίμηση ανοικτούς και πρότυπους
  - να έχουν υψηλή ποιότητα ώστε να επιτρέπουν την χρήση και την επανάχρηση
  - να έχουν μέγεθος κατάλληλο για διαδικτυακή διάθεση
- Αν το τεκμήριό σας αποτελείται από πολλές εικόνες που διαβάζονται με συγκεκριμένη σειρά (π.χ. χειρόγραφες σελίδες) τότε:
  - Ενσωματώστε τις σε ένα ενιαίο PDF αρχείο ή
  - Χρησιμοποιήστε το πρωτόκολλο IIIF
- Η εικόνα προεπισκόπησης είναι υποχρεωτική με εξαίρεση ηχητικά αρχεία
- Αποφύγετε τα υδατογραφήματα
  - Καθιστούν αυτομάτως μη επαναχρησιμοποιήσιμα τα αρχεία!
  - Ακυρώνουν την άδεια χρήσης!

Ψηφιακά αρχεία καλής ποιότητας για διαδικτυακή διάθεση ανά κατηγορία ψηφιακού αντικειμένου

Αρχεία εικόνας

Τύπος ψηφιακού αντικειμένου	Μορφότυπος	Χαρακτηριστικά
<ul style="list-style-type: none"> • 2D σάρωση • φωτογράφιση (π.χ. εναέρια φωτογραφική λήψη, πανοραμικές λήψεις 360°, περιστροφική φωτογράφιση, πολυωνυμική χαρτογράφηση υφής)	JPEG ή JPEG2000 με συμπίεση με απώλειες	<ul style="list-style-type: none"> • ανάλυση: 1-2 megapixels με τουλάχιστον 1200 pixels στη μέγιστη διάσταση • χρωματικό βάθος: 8 bit (ασπρόμαυρη) ή 24 bit (έγχρωμη) • μέγεθος: <3MB.

Ολυμπιακό Μουσείο, CC BY-NC-ND 4.0

Εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία, CC BY-NC-ND 4.0

Ψηφιακά αρχεία καλής ποιότητας για διαδικτυακή διάθεση ανά κατηγορία ψηφιακού αντικειμένου

Αρχεία κειμένου

Τύπος ψηφιακού αντικειμένου	Μορφότυπος	Χαρακτηριστικά
<ul style="list-style-type: none"> • 2D σάρωση • Born-digital	PDF/A (searchable) ή EPUB v.3	<ul style="list-style-type: none"> • μέγεθος: <30 MB • ανάλυση : 1-2 megarixels με τουλάχιστον 1200 rixels στη μέγιστη διάσταση

Ψηφιοποιημένο βιβλίο, Φιλολογικός Σύλλογος Παρνασσός, CC BY-SA 4.0

Ψηφιακά αρχεία καλής ποιότητας για διαδικτυακή διάθεση ανά κατηγορία ψηφιακού αντικειμένου

3D μοντέλα & VR

Τύπος ψηφιακού αντικειμένου	Μορφότυπος	Χαρακτηριστικά
3D μοντέλα & VR <ul style="list-style-type: none"> • 3D σάρωση • φωτογραμμετρική αποτύπωση • IR, MR, VR	glTF ή X3D ή FBX ή DAE ή OBJ	<ul style="list-style-type: none"> • μέγεθος: <30MB

Παράδειγμα τρισδιάστατου μοντέλου από 3D σάρωση.
Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων, CC BY-NC-ND 3.0 GR

Ψηφιακά αρχεία καλής ποιότητας για διαδικτυακή διάθεση ανά κατηγορία ψηφιακού αντικειμένου

Αρχεία video

Τύπος ψηφιακού αντικειμένου	Μορφότυπος	Χαρακτηριστικά
<ul style="list-style-type: none"> Ψηφιοποίηση Born-digital	Mp4 ή mpeg με συμπίεση με απώλειες	<ul style="list-style-type: none"> ανάλυση: 640x360 ή 640x480 ή 720x400 ή 720x576 ή 1280x720 χρήση συμπίεσης με απώλειες (lossy): DV, H.263, MPEG-2, MPEG-4, H.264, Xvid, DivX

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών
CC BY-NC-ND 4.0

Ψηφιακά αρχεία καλής ποιότητας για διαδικτυακή διάθεση ανά κατηγορία ψηφιακού αντικειμένου

Αρχεία ήχου

Τύπος ψηφιακού αντικειμένου	Μορφότυπος	Χαρακτηριστικά
<ul style="list-style-type: none"> Ψηφιοποίηση Born-digital	mp3	<ul style="list-style-type: none"> 192 ή 320 Kbps

Διάθεση εικόνων μέσω του IIF

- Το IIF είναι ένα σύνολο ανοιχτών προτύπων για τη δημοσίευση εικόνων και οπτικοακουστικού περιεχομένου στον ιστό ως διαλειτουργικούς και φορητούς πόρους.
- Προσφέρει μία πλούσια εμπειρία χρήσης
- Σερβίρει την εικόνα τμηματικά καθώς ο χρήστης μεγεθύνει την εικόνα
- Δυνατότητα πλοήγησης σε πολλαπλές εικόνες
- Επιτρέπει την ενσωμάτωση σε νέα περιβάλλοντα

Διάθεση εικόνων μέσω του IIF: διάθεση στα μεταδεδομένα

- Το πεδίο “βασικό ψηφιακό αρχείο διαδικτυακής διάθεσης”, αντί για το URL του ψηφιακού αρχείου, πρέπει να έχει το IIF Manifest URL

π.χ.

```
<edm:isShownBy  
  rdf:resource="https://opac.kalambakalibrary.org/iguana/iiif/3_17/manifest"/>
```

Διάθεση 3D μέσω 3D viewer: διάθεση στα μεταδεδομένα

Προτείνουμε:

- Το πεδίο «βασικό ψηφιακό αρχείο διαδικτυακής διάθεσης» να περιλαμβάνει το URL του ψηφιακού αρχείου
- Το πεδίο «επιπρόσθετο ψηφιακό αρχείο διαδικτυακής διάθεσης» να περιλαμβάνει το URL που αναπαράγει το 3D μοντέλου μέσω web 3D Viewer

π.χ.

```
<edm:isShownBy rdf:resource="https://www.ekt.gr/items/47455.x3d"/>
```

```
<edm:hasView rdf:resource=" https://sketchfab.com/3d-models/figure-sculpture-sedes-sapientia-c2a6d459a06440f7a5adf87227edefbb "/>
```